

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

**System vysokoškolského studia v ČR
a financování vysokých škol**

Martina Šichová

© 2017 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Martina Šíchová

Provoz a ekonomika

Název práce

Systém vysokoškolského studia v ČR a financování vysokých škol

Název anglicky

University study system in Czech Republic and university funding

---

Cíle práce

Hlavním cílem práce je analýza systému vysokoškolského studia v ČR a financování vysokých škol. Teoretická část práce bude zaměřena na přehled o základních pojmech souvisejících se školstvím a popis struktury vzdělávacího systému ČR. Praktická část práce bude zaměřena na oblast financování vysokého školství a především na prováděnou komparativní analýzu financování dvou vysokých škol v České republice, konkrétně se bude jednat o dvě vysoké školy: ČZU a VŠE. Srovnání těchto dvou vysokých škol z hlediska financování z veřejných zdrojů bude provedeno pomocí čtyř rozpočtových okruhů, které zahrnují ukazatele, kterými se člení celkové vládní výdaje. Poté bude následovat celkové srovnání a zhodnocení výsledků. Cíle bude dosaženo pomocí komparativní analýzy prováděné na základě podkladů o rozpočtu vysokých škol uveřejňovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Metodika

V BP budou použity tyto metodiky – metoda deskriptivní pro popis systému vysokých škol v ČR a možnosti financování, metoda historická pro seznámení se vznikem vysokých škol a jejich historií a metoda komparativní pro srovnání dvou vybraných vysokých škol z hlediska financování.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Systém vysokoškolského studia, vysoká škola, financování, Česká zemědělská univerzita, Vysoká škola ekonomická, vzdělávací systém, školné, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

---

Doporučené zdroje informací

- ADÁMKOVÁ, Petra. Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu. V Tribunu EU vyd. 1. Brno: Tribun EU, 2009, 346 s. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-677-2.
- KALOUS, J. – UNIVERZITA KARLOVA, – VESELÝ, A. *Vzdělávací politika České republiky v globálním kontextu*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1259-3.
- MARTINEC, Lubomír. *Co se změnilo v českém školství*. 1. vyd. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2009, 64 s. ISBN 978-80-211-0590-4.
- Přehled judikatury z oblasti školství. Praha: Wolters Kluwer, 2010, 430 s. Judikatura (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-548-9.
- SEVEROVÁ, L. *Znalostní ekonomika a vzdělávání v mezinárodním kontextu*. Davle: Alfa Nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-87168-16-5.
- ŠRÉDL, K. – SEVEROVÁ, L. *Znalostní ekonomika*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010. ISBN 978-80-213-2131-1.
- URBÁNEK, V. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Financování vysokého školství*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1313-3.
- VOMÁČKOVÁ, H. *České vysoké školy a veřejné finance*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 1998. ISBN 80-7044-226-3.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 30. 11. 2016

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 30. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 02. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Systém vysokoškolského studia v ČR a financování vysokých škol“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. PhDr. Lucii Severové, Ph.D. za vedení, trpělivost, čas věnovaný konzultacím a samozřejmě i za její užitečné postřehy, návrhy na zlepšení a cenné rady při psaní této práce. Poděkování také patří mé rodině za podporu během celého mého studia.

System vysokoškolského studia v ČR a financování vysokých škol

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá popisem a analýzou systému financování dvou veřejných vysokých škol v České republice. Nejprve se zaměřuje na význam a pojetí vzdělávání a zařazení veřejných vysokých škol v rámci vzdělávacího systému. V další části charakterizuje systém financování, analyzuje a komparuje srovnávané vysoké školy. Závěrečná část se věnuje návrhům a opatřením v oblasti financování a to na základě získaných a vyhodnocených výsledků z dané analýzy. Vybranými vysokými školami jsou Česká zemědělská univerzita a Vysoká škola ekonomická.

Klíčová slova: systém vysokoškolského studia, vysoká škola, financování, Česká zemědělská univerzita, Vysoká škola ekonomická, vzdělávací systém, školné, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

University study system in Czech Republic and university funding

Summary

Bachelor thesis describes and analyzes the way of funding of two public universities in Czech Republic. First part deals with the meaning and concept of tertiary education in general. Second part focuses on a variety of funding systems, analyzes the monetary management of two selected schools and compares them with each other. Final part is devoted to suggestions and precautions in a field of financing public universities based on results of the study. Selected institutions are The Czech University of Life Sciences in Prague and The University of Economics in Prague.

Keywords: system of higher education, university, funding, Czech University of Life Sciences in Prague, University of Economics in Prague, educational system, school fees, Ministry of Education Youth and Sports

Obsah

1	Úvod	12
2	Cíl práce a metodika	14
2.1	Cíl práce.....	14
2.2	Metodika.....	14
3	Teoretická část	16
3.1	Základní pojmy v oblasti školství a vzdělávání.....	16
3.1.1	Vzdělání a vzdělávání	16
3.1.2	Vzdělávací systém.....	16
3.1.3	Školství.....	17
3.2	Vzdělávací systém v ČR.....	17
3.3	Vysoké školy	20
3.3.1	Historie vysokých škol	21
3.3.2	Dělení vysokých škol	22
3.3.3	Akreditace studijního programu.....	23
3.3.4	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	25
3.4	Financování vysokých škol	27
3.4.1	Financování z veřejných zdrojů	27
3.4.2	Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací pro rok 2015.....	27
3.4.3	Charakteristika rozpočtu vysokého školství.....	31
3.4.4	Financování veřejných vysokých škol	31
3.4.5	Financování státních vysokých škol.....	32
3.4.6	Financování soukromých vysokých škol	32
3.4.7	Školné.....	33
3.4.8	System finanční pomoci studentům	35

3.4.9	Stipendia.....	35
4	Praktická část	38
4.1	Charakteristika zvolených vysokých škol	38
4.1.1	Česká zemědělská univerzita	38
4.1.2	Vysoká škola ekonomická.....	40
4.2	Počty studentů vybraných škol v roce 2015	42
4.3	Srovnání financování z veřejných zdrojů – 2015	43
4.3.1	Rozpočtový okruh I.....	43
4.3.2	Rozpočtový okruh II.....	44
4.3.3	Rozpočtový okruh III	46
4.3.4	Rozpočtový okruh IV	47
4.3.5	Celkové srovnání.....	49
4.4	Návrhy a opatření	50
4.4.1	Návrhy a opatření pro rozpočtový okruh I.....	50
4.4.2	Návrhy a opatření pro rozpočtový okruh II.....	51
4.4.3	Návrhy a opatření pro rozpočtový okruh III	53
4.4.4	Návrhy a opatření pro rozpočtový okruh IV	54
5	Závěr	55
6	Seznam použitých zdrojů	57
6.1	Knižní literatura.....	57
6.2	Internetové zdroje	58
6.3	Zákony a vyhlášky.....	60

Seznam obrázků

Obrázek 1 Školní zařízení v ČR	19
Obrázek 2 Terciární vzdělávání	20
Obrázek 3 Funkce ve vysokoškolské politice	26

Seznam tabulek

Tabulka 1 Indikátory kvality a výkonu pro ukazatel K	30
Tabulka 2 Vedení České zemědělské univerzity	40
Tabulka 3 Vedení Vysoké školy ekonomické	42
Tabulka 4 Počty studentů vybraných VŠ v roce 2015.....	42
Tabulka 5 Rozpočtový okruh I	43
Tabulka 6 Rozpočtový okruh II	45
Tabulka 7 Doktorské studium.....	45
Tabulka 8 Rozpočtový okruh III.....	46
Tabulka 9 Rozpočtový okruh IV	47
Tabulka 10 Doplnění k ukazateli F	48
Tabulka 11 Celkové srovnání finančních prostředků z veřejných zdrojů.....	49

Použité zkratky

- **BP** – Bakalářská práce
- **ČR** – Česká republika
- **ČZU** – Česká zemědělská univerzita v Praze
- **KČ** – Koruna česká
- **MŠMT** – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
- **RUV** – registr uměleckých výstupů
- **SIMS** – Sdružené informace matrik studentů
- **SP** – Specifické potřeby
- **SVŠ** – Soukromá vysoká škola
- **U3V** – Univerzita třetího věku
- **VŠ** – Vysoká škola
- **VŠE** – Vysoká škola ekonomická v Praze
- **VŠO** – Vysoká škola obchodní
- **VŠPHV** – Vysoká škola politických a hospodářských věd
- **VŠVH** – Vysoká škola věd hospodářských
- **VVŠ** – Veřejná vysoká škola

1 Úvod

Školství a jeho koncepce jsou součástí vzdělávací politiky každého státu. Vzdělanost obyvatelstva se stala jednou z velmi podstatných předností veřejného sektoru vyspělých států, jelikož zvyšující se stupeň vzdělanosti s sebou přináší průkazné pozitivní účinky. Prostřednictvím vzdělanosti se zvyšuje životní úroveň jedince a roste tak i mezinárodní konkurenceschopnost dané země, jelikož se neustále vyvíjí tržní prostředí a dochází k intenzivnímu technologickému pokroku. Vzhledem k tomuto faktu je zřejmé, že s růstem vzdělání roste i uplatnění na trhu.

Vysokoškolský systém je terciárním stupněm vzdělávací soustavy, tedy stupněm nejvyšším. V dnešní době stoupá poptávka po vysokoškolském vzdělání nejen v ČR, ale i v celém světě. Dochází tedy k nárůstu počtu studentů a zvyšujícím se nárokům na jejich vzdělávání. Tento fakt vede k velkému zvýšení nákladů vysokých škol. Náklady musí být financovány z veřejných nebo soukromých zdrojů.

Důvodem výběru tohoto tématu je hlavně zájem autorky dozvědět se, jak vzdělávací systém v ČR funguje, prostřednictvím koho se získávají finanční prostředky a na základě čeho jsou přerozdělovány. Dalším důvodem je významnost a aktuálnost dané problematiky.

Bakalářská práce popisuje systém vysokoškolského studia v České republice a způsob financování vysokého školství. Teoretická část práce obsahuje seznámení se základními pojmy souvisejících se školstvím a popis struktury vzdělávacího systému ČR, od předškolního až po celoživotní vzdělávání. Je zde uveden popis vysokých škol a jejich dělení na VŠ veřejné, soukromé a státní. Také se v teoretické části představí oblast financování vysokých škol. Jsou zde uvedeny možnosti financování VŠ, pravidla pro poskytnutí příspěvků a dotací pro VŠ, charakteristika rozpočtu VŠ a financování škol rozdělených na základě zřizovatele. Dále je zde vysvětlena problematika školního a stipendia.

Praktická část práce představuje konkrétně oblast financování vysokého školství dvou vybraných veřejných vysokých škol v České republice, které jsou nejprve představeny – jedná se o Českou zemědělskou univerzitu v Praze a Vysokou školu ekonomickou taktéž v Praze. Srovnání těchto dvou vysokých škol z hlediska financování

z veřejných zdrojů je provedeno pomocí čtyř rozpočtových okruhů, které zahrnují ukazatele, jimiž se člení celkové vládní výdaje. Poté následuje celkové srovnání, zhodnocení výsledků a návrhy a opatření.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je porovnání financování u dvou vybraných veřejných vysokých škol v České republice. Konkrétně se jedná o Českou zemědělskou univerzitu a Vysokou školu ekonomickou. S hlavním cílem souvisí předpoklad, že „Vysoká škola s vyšším počtem studentů obdrží v rámci financování z veřejných zdrojů více finančních prostředků u všech porovnávaných ukazatelů.“ Konečný závěr tento předpoklad pomocí analýzy potvrdí nebo vyvrátí.

Vedlejším cílem bakalářské práce je analýza systému vysokoškolského studia v ČR a financování vysokých škol. Další vedlejší cíl vychází ze srovnání financování u dvou vybraných veřejných vysokých škol, jedná se o následné vyhodnocení získaných poznatků a návrhu možných opatření v systému financování veřejných vysokých škol.

První kapitola v teoretické části pojednává o významu pojmů vzdělání, vzdělávání a vzdělávací systém z obecného hlediska a charakterizuje úlohu školství. Druhá kapitola se věnuje vzdělávacímu systému školství v České republice. V další kapitole je podrobněji probrána problematika vysokého školství. Poslední kapitola v této části popisuje možnosti financování vysokých škol.

Praktická část obsahuje čtyři kapitoly. První kapitola se zabývá charakteristikou vybraných univerzit. Další kapitoly se zaměřují na počty studentů a srovnání financování z veřejných zdrojů a to dle jednotlivých rozpočtových okruhů. V této části dochází k zhodnocení zkoumaných výsledků. Poslední kapitola je věnována možným návrhům a opatřením.

2.2 Metodika

V teoretické části práce je na základě prostudování dokumentů použita *deskriptivní* metoda. Tato metoda popisuje systém vzdělávání v ČR, systém vzdělávání poskytované na vysokých školách a zahrnuje jej do celkového systému v České republice. Je také použita při upřesnění rozdílů veřejné, státní a soukromé vysoké školy. Hlavním informačním

zdrojem je odborná literatura, příslušné zákony, publikace uveřejněné Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Výroční zprávy České zemědělské univerzity a Vysoké školy ekonomické. V teoretické části je zastoupena i metoda *historická*, pomocí níž je provedeno krátké seznámení s historií vysokých škol v ČR.

V praktické části je použita opět *deskriptivní* metoda, pomocí níž jsou představeny vybrané vysoké školy. Dále je v praktické části zvolen vědecký postup *komparativní analýzy*, která se skládá z komparace a analýzy. Cílem použité analýzy je vysvětlit rozdílnost ve financování vybraných veřejných vysokých škol a to podrobným zkoumáním jednotlivých položek jejich rozpočtu. K tomu je použita *komparativní metoda*, na základě které se srovnají informace poskytnuté Českou zemědělskou univerzitou a Vysokou školou ekonomickou o jejich hospodaření s finančními prostředky poskytnutých z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Pomocí metody komparace se pak doje ke konečnému závěru, jelikož tato metoda je v práci začleněna tam, kde lze vzít v úvahu obdobná šetření, která proběhla ve zkoumaných a příbuzných oblastech, tudíž je možné provést srovnání.

3 Teoretická část

3.1 Základní pojmy v oblasti školství a vzdělávání

Školství a vzdělávací systém v ČR je velmi široký pojem. K lepšímu pochopení celé problematiky jsou zde uvedeny základní pojmy spojené se vzdělávacím systémem v ČR.

3.1.1 Vzdělání a vzdělávání

Pojem **vzdělání** patří mezi základní pojmy v pedagogice. Jednoznačný význam tohoto pojmu však není možné přesně vymezit. Rozlišujeme několik hledisek, ve kterých se definice liší. Z obsahového hlediska je vzdělání sestavený systém skládající se z informací a činností, které jsou plánovány kurikulu¹ různých škol a vyučovacích předmětů. Z osobnostního hlediska lze vzdělávání považovat jako součást socializace jedince. V socioekonomickém pojetí vzdělání charakterizuje populaci, což určuje jednu z vlastností populace.

Pomocí činností, které jsou předmětem **vzdělávání**, či vzdělávacího procesu se realizuje vzdělání. Jako synonymum tohoto pojmu lze použít termín edukace.²

3.1.2 Vzdělávací systém

Vzdělávací systém alias vzdělávací soustava je tvořena souborem všech škol, tedy školskou soustavou, mimoškolními vzdělávacími institucemi, jako například institucemi zabývajícími se jazykovými kurzy. Dále zahrnuje pracovníky těchto institucí, finanční a materiální prostředky, legislativní úpravy, také kulturní a osvětové instituce, do kterých lze zařadit například knihovny, a v některých koncepcích je vzdělávací systém tvořen i působením masových médií, zvl. vzdělávacích programů mezi které patří časopisy.³

---

¹ prostředek realizace hlavního vzdělávacího úkolu moderní školy

² PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E. a MAREŠ, J. Pedagogický slovník

³ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E. a MAREŠ, J. Pedagogický slovník

3.1.3 Školství

Školství je součástí vzdělávacího systému. Naplní školství je výchova a vzdělávání dětí a mládeže. Skládá se ze soustavy škol a školských zařízení, také lidských zdrojů, díky kterým lze tuto výchovu a vzdělávání uskutečnit.⁴

3.2 Vzdělávací systém v ČR

Organizace vzdělávacího systému neboli vzdělávací soustavy není v každé zemi stejná. Každá země má své určité uspořádání všech škol a dalších vzdělávacích institucí. V České republice je **školní zařízení** členěno dle typu vzdělávání na zařízení:⁵

Předškolní vzdělávání se provádí v mateřských školách, je určeno pro děti od tří do šesti let. Základní cíle předškolního vzdělávání jsou zejména – *„správný rozvoj osobnosti dítěte, který zahrnuje citový, rozumový i tělesný rozvoj, osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů.“*⁶ Předškolní vzdělávání utváří předpoklady pro pokračování v základním vzdělávání.

Základní vzdělávání je prováděno na základních školách a nižších stupních víceletých gymnázií. Toto školní zařízení navštěvují děti ve věku od šesti do patnácti let. Obsahuje devět ročníků, tyto ročníky jsou dále členěny na první (do pátého ročníku včetně) a druhý stupeň (do devátého ročníku včetně). Cíle základního vzdělávání jsou zejména – *„osvojení strategie učení, schopnost tvořivě myslet, komunikovat, spolupracovat, řešit přiměřené problémy a poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je při rozhodování v důležitých situacích.“*⁷

---

⁴ PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E. a MAREŠ, J. Pedagogický slovník

⁵ MŠMT ČR: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-c-561-2004-sb-o-predskolnim-zakladnim-strednim-vyssim>

⁶ Tamtéž

⁷ Tamtéž

Střední vzdělávání provozují gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště. Středoškolské studium má délku trvání závislou na stupni zvoleného vzdělání. Střední vzdělání nabyde žák po absolvování 1 až 2 let formy denního studia. Tento stupeň vzdělání neposkytuje výuční list ani maturitní certifikát. Žák středního vzdělání s výučním listem má délku studia 2 až 3 roky denní formy studia. Žák studující střední vzdělání s maturitním vysvědčením má délku studia 4 roky, jedná se o denní formu studia, která je po uplynutí délky studia zakončena úspěšným složením maturitní zkoušky. Střední vzdělávání má za cíle zejména – *„rozvíjení vědomostí, dovedností a schopností získaných v základním vzdělávání a vytvoření předpokladů pro plnoprávný osobní a občanský život.“*⁸

Vyšší odborné vzdělávání je provozováno na vyšších odborných školách, které poskytují absolventům středních škol zakončených maturitní zkouškou možnost dalšího zvyšování kvalifikace. Délka studia je zpravidla 3 roky. Vyšší odborné školy jsou zaměřeny zejména na praktickou profesní orientaci, součástí studia bývá i odborná praxe. Mezi cíle tohoto stupně vzdělávání patří zejména – *„poskytnutí odborného vzdělání a praktické přípravy pro výkon náročných činností.“*⁹

Vysoké vzdělávání – bude dále popsáno v kapitole 3.3.

Celoživotní vzdělávání představuje veškeré studium během života. Tento pojem je považován za *„souvislý proces získávání a rozvoje vědomostí, intelektových schopností a praktických dovedností, a to bez ohledu na počáteční vzdělávání.“*¹⁰

Celoživotní vzdělávání může být poskytováno:

- organizovanou formou
  - formální – ve vzdělávacích institucích (školách) – vymezeno právními předpisy
  - po ukončení získán diplom

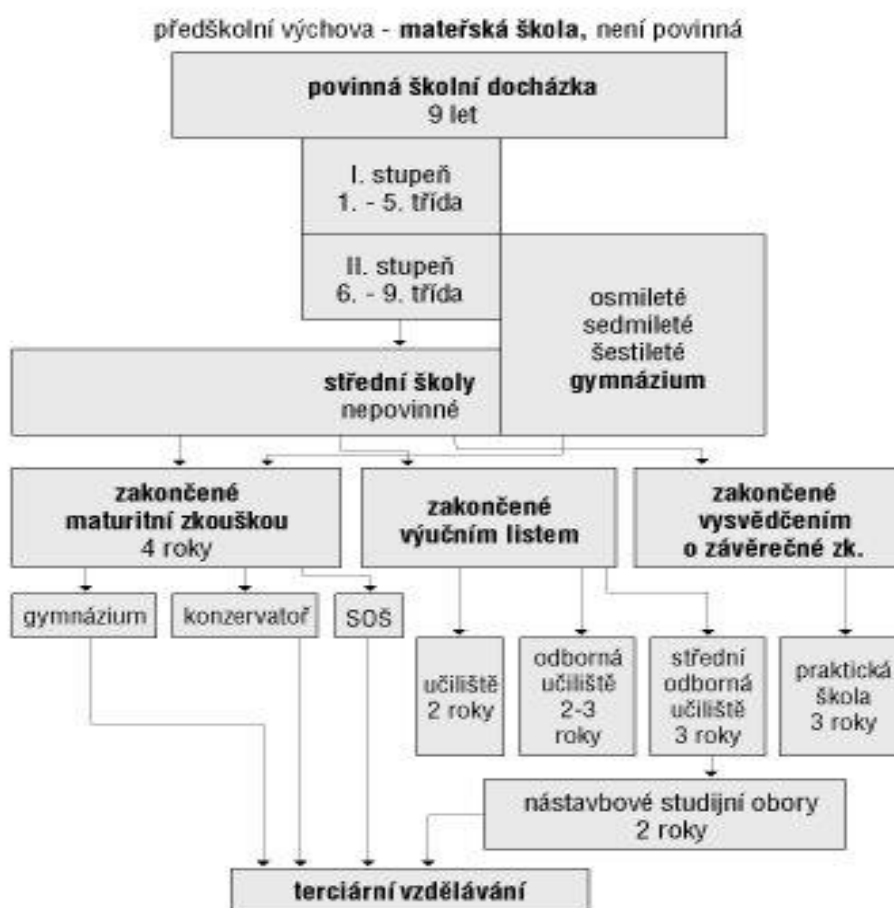
⁸ MŠMT ČR: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-c-561-2004-sb-o-predskolnim-zakladnim-strednim-vyssim>

⁹ Tamtéž

¹⁰ Tamtéž

- individuální zájmovou činností
  - neformální – v soukromých institucích, neziskových organizacích, školách, prostřednictvím zaměstnavatele atd.
  - nevede k získání diplomu
- spontánně, bezděčně
  - informální¹¹ – získávání dovedností a schopností z každodenních aktivit běžného života, činností v práci, ve volném čase atd.

Obrázek 1 Školní zařízení v ČR

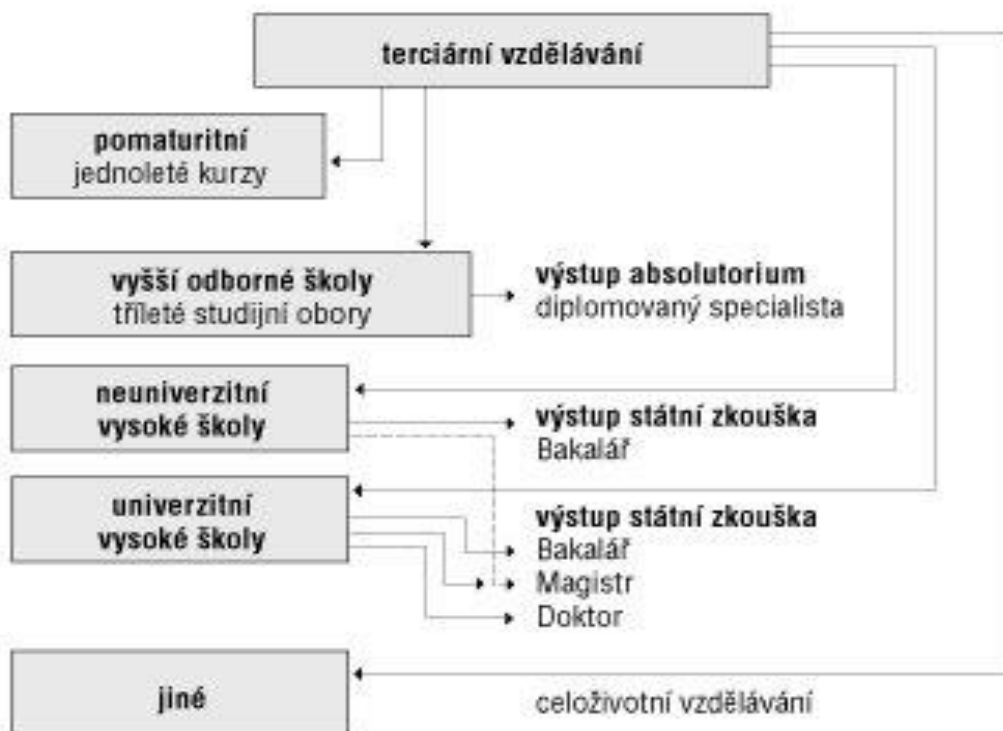
Zdroj: Rumburské noviny: Systém vzdělávání v České republice [online]

¹¹ nezáměrné

3.3 Vysoké školy

Vysokoškolské vzdělání představuje tzv. terciární vzdělávání – jedná se tedy o nejvyšší stupeň vzdělání. Uchazeči o dané studium musí mít ukončené úplné střední vzdělání (maturita) a musí úspěšně vykonat přijímací zkoušku na dané vysoké škole. O tom, jaké budou podmínky přijímacích zkoušek a jaký bude jejich systém, rozhoduje každá vysoká škola sama a ověřuje v nich znalosti či schopnosti uchazečů. Vysokoškolský systém podléhá Zákonu č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů.¹²

Obrázek 2 Terciární vzdělávání

Zdroj: Rumburské noviny: Systém vzdělávání v České republice [online]

¹² MŠMT ČR: Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>

3.3.1 Historie vysokých škol

České vysoké školství má dlouholetou tradici. Roku 1348 byla v Praze založena císařem Karlem IV. Karlova univerzita – nejstarší akademická instituce ve střední Evropě. V roce 1573 vznikla univerzita na Moravě – v Olomouci. Počátek polytechnického školství se datuje do roku 1770, kdy v Praze došlo k zřízení České stavovské inženýrské školy. Z této školy později přejmenováním vzniklo České vysoké učení technické. V historii dějin mají vysoké školy nenahraditelné místo, sloužily nejen jako vzdělávací instituce, ale dříve sloužily také jako nástroj pro prosazování politických a ekonomických cílů. V roce 1811 byla založena konzervatoř, z níž posléze v roce 1945 vznikla Akademie múzických umění.¹³

Rok 1918 – vznik Československé republiky. Po tomto roce dochází ke zřízení univerzity v Brně, dnešní Masarykova univerzita, a Vysoké školy zemědělské a veterinární. V období první republiky byla většina vysokých škol státních. Kdokoliv kdo měl maturitu, se mohl dostat na vysokou školu. V důsledku okupace Německem byly vysoké školy po dobu šesti let uzavřeny.¹⁴

Rok 1948 – veškeré demokratické principy a akademické svobody byly odbourány. Stát řídil všechny vysoké školy a ty tak ztratily svou samosprávu. Přijetí na vysokou školu, obsah učiva, ale i výběr vysokoškolských učitelů byl tehdy řízen komunistickou ideologií.¹⁵

Rok 1989 – po revoluci byly vysoké školy oprostěny od ideologických hledisek a získaly zpět svá akademická práva a svobody, autonomii a ztracenou samosprávu. Rozšířením sítě vysokých škol o regionální univerzity byla zvýšena obecná dostupnost vysokoškolského vzdělávání. V roce 1998 byl schválen nový zákon o vysokých školách, který změnil právní postavení dosavadních státních vysokých škol (s výjimkou vojenských a policejních) na veřejnoprávní instituce. Zákon také rozlišil vysoké školy na univerzitní a neuniverzitní, umožnil vznik soukromých vysokých škol. Financování veřejných vysokých škol bylo podstatně vymezeno v roce 1998, v tomto roce byla také stanovena

---

¹³ ČSÚ: Historie a vývoj vysokého školství - 1919 - 2008 [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/historie-a-vyvoj-vysokeho-skolstvi-n-i46po3jjgu>

¹⁴ Tamtéž

¹⁵ Tamtéž

pravidla pro hospodaření majetku veřejných vysokých škol, podle kterých veškerý majetek využívaný vysokou školou, spadal do jejího vlastnictví.¹⁶

Za posledních dvacet let se vysokoškolské vzdělávání významně změnilo. Zvýšil se zájem o vysokoškolské studium a s tím i počet studentů vysokých škol.

3.3.2 Dělení vysokých škol

Vysoké školy je možné rozlišit podle toho, kdo je zřizovatelem dané školy. Z hlediska právní formy se dělí na vysoké školy **veřejné**, **soukromé** a **státní**. V České republice je k dispozici 26 veřejných vysokých škol, 42 soukromých vysokých škol a 2 státní vysoké školy.

Veřejné vysoké školy

Jejich zřizování a rušení včetně názvu a sídla školy je možné pouze zákonem. Jsou právními osobami, které poskytují terciární vzdělávání. Nejvyšším hodnostářem veřejné vysoké školy je rektor. Veřejné vysoké školy mohou být **univerzitního**, nebo **neuniverzitního typu**. Vysoká škola univerzitního typu se dělí na fakulty (podle oborového zaměření), jejichž nejvyšším zástupcem je děkan a mohou zajišťovat všechny typy studijních programů. Neuniverzitní typy vysokých škol uskutečňují především bakalářské studijní programy, ale mohou též uskutečňovat magisterské studijní programy. Na rozdíl od univerzitních vysokých škol se nečlení na fakulty. V ČR jsou více zastoupeny veřejné školy univerzitní. Jejich financování je převážně závislé na státním rozpočtu. Na území ČR se nachází 26 veřejných vysokých škol.¹⁷

Soukromé vysoké školy

Jejich založení je možné prostřednictvím právnické osoby se sídlem v Evropské Unii a to za předpokladu doporučení Akreditační komise a státního souhlasu, který je udělen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Soukromé vysoké školy

---

¹⁶ ČSÚ: Historie a vývoj vysokého školství - 1919 - 2008 [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/historie-a-vyvoj-vysokeho-skolstvi-n-i46po3jjgu>

¹⁷ MŠMT ČR: Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>

nabízejí bakalářské a magisterské studijní programy, výjimečně i doktorské studijní programy. Mezi podstatnou část financování soukromých vysokých škol patří školné. Na území ČR se nachází 42 soukromých vysokých škol.¹⁸

Soukromé vysoké školy, které ukončily svou činnost, nebo jim byl odebrán státní souhlas působit jako vysoká škola a působily na území ČR, se nazývají neaktivní soukromé vysoké školy. V ČR se nachází 10 neaktivních soukromých vysokých škol.

Státní vysoké školy

Jsou zakládány subjektem státní správy a řadí se do organizační složky státu. V České republice jsou k dispozici dvě státní vysoké školy – vojenská a policejní. Vojenské vysoké školy se zaměřují na vzdělání studentů, díky jimž se stanou odborníky zejména pro ozbrojené síly. Financování těchto škol probíhá především z rozpočtu Ministerstva obrany. Univerzita obrany v Brně je jedinou státní vojenskou vysokou školou v ČR. Policejní vysoké školy připravují studenty do oblasti bezpečnostních složek. Tento typ škol je financován z rozpočtu Ministerstva vnitra. Policejní akademie v Praze představuje jedinou státní policejní VŠ v ČR.¹⁹

3.3.3 Akreditace studijního programu

Na začátku roku 2016 byla poslaneckou sněmovnou schválena novela vysokoškolského zákona. Ta kromě jiného přináší zavedení systému vnitřního a vnějšího hodnocení kvality vysokých škol a mění způsob udělování akreditací.

Tento zákon upravuje pravidla akreditace studijních programů a zavádí možnost **institucionální akreditace** (udělované zpravidla na dobu 10 let). Prostřednictvím této akreditace může vysoká škola sama tvořit a realizovat studijní programy v jedné nebo více určených oblastech vzdělávání. Institucionální akreditaci budou moci využívat především velké vysoké školy po splnění všech stanovených podmínek.²⁰

---

¹⁸ MŠMT ČR: Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>

¹⁹ Tamtéž

²⁰ MŠMT ČR: Poslanci schválili novelu vysokoškolského zákona [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/poslanci-schvalili-novelu-vysokoskolskeho-zakona>

Vnitřní hodnocení kvality bude náležet vysoké škole v rámci své samosprávné působnosti. Uvnitř vysoké školy vznikne nový orgán – Rada pro vnitřní hodnocení.²¹

Vnější hodnocení kvality bude zajišťovat Národní akreditační úřad pro vysoké školství (Akreditační úřad). Ten bude oddělen od ministerstva školství a bude rozhodovat, přezkumná komise bude mít možnost korigovat výsledek Akreditačního úřadu, poté může zasáhnout do rozhodnutí už jen soud. Nominace do Akreditačního úřadu závisí na velké odbornosti a na předložení nominace ministryní školství (Kateřina Valachová), rozhodující orgán bude vláda.²²

Před schválenou novelou vysokoškolského zákona udělovalo akreditaci studijním programům Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na základě Akreditační komise.

Pokud studijní program nezíská akreditaci, nelze k jeho studiu přijímat uchazeče, konat výuku, zkoušky ani přiznávat akademické tituly. Smyslem je zajištění přijatelné kvality výuky, kvalifikace učitelů atd.

Na vysokých školách lze studovat formou:

- prezenční (dříve denní studium)
- distanční (dříve studium při zaměstnání)
- kombinovat obě formy studia (studium kombinované)

Vysoké školy nabízejí mimo standartních druhů studia i další možnosti vzdělávání, jako například rekvalifikační studium, univerzity třetího věku, studium směřující k získání pedagogické kvalifikace a další.

---

²¹ MŠMT ČR: Poslanci schválili novelu vysokoškolského zákona [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/poslanci-schvalili-novelu-vysokoskolskeho-zakona>

²² Tamtéž

Většina univerzit má akreditovány programy:²³

Bakalářské studijní programy

Tyto obory jsou tříleté. Studenti v nich získají základní přehled o vysoce odborných oblastech. Studenti mohou ukončit studium po 3 letech, kdy skládají státní závěrečnou zkoušku s obhajobou bakalářské práce, nebo mohou pokračovat v navazujícím magisterském oboru, který jim umožní užší specializaci. Absolvent získá titul Bc.

Magisterské studijní programy

Jedná se o obory, které jsou ve formě pětileté (resp. čtyřleté nebo šestileté), nebo jako dvouleté navazující na bakalářské studium. Studenti musí úspěšně absolvovat přijímací zkoušku, některé vysoké školy poskytují možnost navázat studium pomocí průměru. Za období tohoto studia získají studenti jak základní přehled o vysoce odborných oblastech, ale také určitý stupeň specializace. Pro úspěšné zakončení musí student složit státní závěrečnou zkoušku a obhájit svou diplomovou práci. Absolventi studia získají titul v závislosti na typu studované oblasti. Například Ing., Mgr., MUDr., atd.

Doktorské studijní programy

V těchto programech studenti pokračují v dalším prohloubení své specializace, uchazeči musí úspěšně absolvovat výše uvedené vysokoškolské studium. Aby student dosáhl vzdělání na úrovni doktorského studia je často povinen vytvořit určitou publikační práci a někdy i konat výuku. Absolvent studia získává titul „doktor“ – Ph.D.

3.3.4 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT) nebo také Ministerstvo školství je klíčovým orgánem státní správy pro všechna školská zařízení, ale také pro vědní politiku, výzkum a vývoj, mezinárodní spolupráci, pro státní péči o děti, mládež, tělesnou výchovu a sport. Ministerstvu je podřízena Česká školní inspekce.

---

²³ MŠMT ČR: Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>

MŠMT v oblasti vysokého školství vykonává tyto funkce:²⁴

- vypracovává a zveřejňuje výroční zprávu o stavu vysokého školství
- projednává a vyhodnocuje dlouhodobé záměry veřejných vysokých škol a dlouhodobé záměry soukromých vysokých škol a jejich každoroční aktualizaci
- rozděluje finanční prostředky ze státního rozpočtu z kapitoly školství vysokým školám a kontroluje jejich využití
- v souladu s tímto zákonem řídí vysoké školy při výkonu státní správy

MŠMT určuje směr vzdělávací politiky. Jeho funkce ve vysokoškolské politice se skládá ze čtyř stěžejních oblastí rozdělených do jednotlivých podoblastí – viz OBRÁZEK 3 FUNKCE VE VYSOKOŠKOLSKÉ POLITICE.

Obrázek 3 Funkce ve vysokoškolské politice

Funkce	Oblasti
Utváření koncepce a strategie	Dlouhodobá koncepce a vize
	Strategické plánování
	Řízení a uskutečňování změn a inovací
Politické působení	Vytváření mechanismů umožňující participaci sociálních partnerů a vyvažování zájmů
	Podporování veřejné diskuze a kritiky
Financování, řízení, legislativa	Státní rozpočet
	Efektivní, spravedlivý a motivující mechanismus rozdělování finančních prostředků
	Legislativa
	Selektivní intervence v krizových situacích
Zajišťování kvality	Monitorování, hodnocení a informační zpětná vazba
	Standardy, akreditace

Zdroj: KALOUS, J., a VESELÝ, A. Teorie a nástroje vzdělávací politiky

²⁴ MŠMT ČR: Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>

3.4 Financování vysokých škol

V oblasti financování vysokých škol se hovoří o tzv. efektivním chování škol se zaměřením na výsledky, což souvisí s kvalitou každé vysoké školy. Státní prostředky by měly být v budoucnu využívány efektivně a transparentně, a především na rozvoj konkrétních vzdělávacích aktivit s kontrolovatelnými výstupy.

3.4.1 Financování z veřejných zdrojů

Vysoké školství je považováno za součást veřejného sektoru a využívá dvou typů veřejných finančních zdrojů:²⁵

- přímé – finanční zdroje, které jsou z veřejných rozpočtů
- nepřímé – u VŠ se jedná zejména o daňové úlevy

Financování VŠ z veřejných zdrojů v České republice probíhá pomocí rozpočtu MŠMT ČR. Finanční prostředky jsou rozděleny na příspěvky a dotace.²⁶

3.4.2 Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací pro rok 2015

Podmínky pro poskytování příspěvků a dotací jsou obsaženy v Pravidlech pro poskytování příspěvků a dotací veřejným vysokým školám vydávané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

Výše stanovení příspěvků a dotací poskytovaných vysokým školám vychází z priorit dlouhodobého záměru ministerstva. V období 2011 – 2015 jimi byly především podpora kvality a důležitosti vysokoškolského vzdělávání, otevřenost národnímu i mezinárodnímu prostředí a podpora efektivit financování vysokých škol. Tímto se ministerstvo snaží podporovat rozrůzněnost vysokých škol v ČR, motivovat vysoké školy k vyšším a kvalitnějším výkonům i vyšší efektivitě vzdělávacího procesu. Ministerstvo má také možnost poskytnout vysoké škole finanční prostředky, které jsou určeny na podporu studentů při jejich studiu. Dotace a příspěvky vysokým školám se rozdělují na základě

---

²⁵ VOMÁČKOVÁ, H. České vysoké školy a veřejné finance

²⁶ MŠMT ČR: Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2015 [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/rozpis-rozpocet-vysokych-skol-na-rok-2015>

vymezení účelu, pro který jsou poskytovány. Celkové vládní výdaje jsou členěny na základě následujících ukazatelů:²⁷

Ukazatel A – studenti ve studijních programech

Tento ukazatel „kvantifikuje výkony vysokých škol se zaměřením na typ a finanční náročnost akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání, počet studentů a dosažené výsledky ve vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti i náročnost této tvůrčí činnosti.“²⁸ Výpočet ukazatele A je dán podílem normativního počtu studentů na celkovém normativním počtu studentů, kteří jsou započtení do financování všech VŠ. Normativní počet studentů představuje součin celkového přepočteného počtu studentů a průměrného váženého KEN, přičemž KEN znamená údaj vyjadřující ekonomickou náročnost studijních programů.

Ukazatel C – doktorské studijní programy

Prostřednictvím tohoto ukazatele jsou uděleny příspěvky na studenty, kteří navštěvují doktorské studijní programy, a to v podobě stipendií. Celkový objem tohoto příspěvku se stanoví pro každý rok a je ovlivněn možnostmi rozpočtu vysokého školství. Výše příspěvku je dána jako „součin jednotkové částky a počtu rozpočtových studentů v prezenční formě studia akreditovaných doktorských studijních programů, kteří v akreditovaných doktorských studijních programech nestudují déle, než je standardní doba studia.“²⁹

Ukazatel D – zahraniční studenti, mezinárodní spolupráce

Jedná se o příspěvek a dotaci. Příspěvek mohou získat zahraniční studenti. Dotace je určena pro rozvoj vysokých škol s programy AKTION, CEEEPUS, ERASMUS. Částky příspěvku jsou vypočítány na základě poskytnutých prostředků na program Erasmus, jako „aritmetický průměr podílů vysoké školy na celkovém ročním objemu poskytnutých

---

²⁷ MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-2>

²⁸ Tamtéž

²⁹ Tamtéž

*prostředků v předchozích třech letech.*³⁰ Dotaci na rozvoj vysoké školy lze z tohoto ukazatele poskytnout na plnění programu CEEPUS.³¹ Výše této dotace vzniká z podkladů Národní kanceláře CEEPUS.

Ukazatel F – fond vzdělávací politiky

Fond vzdělávací politiky má za úkol podporovat aktivity vysokých škol, které mají systémový charakter, podporovat oblast rozvoje systému VŠ a vytvořit rezervu pro případ neočekávaných a mimořádných událostí. Finanční prostředky jsou vysoké škole poskytovány ve formě příspěvků nebo dotací.

Ukazatel G – fond rozvoje vysokých škol

Tento ukazatel byl v roce 2015 zrušen. Poskytoval se ve formě dotací.

Ukazatel I – rozvojové programy

Prostřednictvím ukazatele I je poskytována vysokým školám dotace na realizaci projektů úspěšných ve výběrovém řízení vyhlášeném ministerstvem na centralizované rozvojové projekty a příspěvek na schválené institucionální plány.

Ukazatel J – dotace na stravování studentů

Výše dotace na stravování studentů se vypočte jako „*součin vysokými školami vykázaného počtu přepočtených hlavních jídel (teplé jídlo se započítává koeficientem 1,0; studené jídlo se započítává koeficientem 0,4), vydaných studentům v menzách a výpočtové částky stanovené na jedno hlavní jídlo pro každý rozpočtový rok.*“³² Výše je také ovlivněna rozpočtem vysokého školství na daný rok.

---

³⁰ MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-2>

³¹ Central European Exchange Programme for University Studies – středoevropský výměnný univerzitní program zaměřený na regionální spolupráci v rámci sítě univerzit

³² MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-2>

Ukazatel K – kvalita a výkon

Hodnocení kvality výkonu vysokých škol pomocí ukazatele K probíhá na základě deseti indikátorů. Tyto indikátory mají za cíl podporu kvalitních výstupů vysokých škol. Každá vysoká škola získává ve sledovaném období určitý podíl na celkových výsledcích všech škol v jednotlivých indikátorech.

Tabulka 1 Indikátory kvality a výkonu pro ukazatel K

Výsledky výzkumu, vývoje a inovací	34,3 %
Výsledky umělecké činnosti	3,5 %
Účelová neinvestiční podpora výzkumu, vývoje a inovací	4 %
Vlastní příjmy	4 %
Kvalifikační struktura akademických pracovníků	2,6 %
Zaměstnanost absolventů	16 %
Zahraniční studenti	2,6 %
Samoplátcí	4 %
Studenti vyslaní v rámci mobilitních programů	14,5 %
Studenti přijatí v rámci mobilitních programů	14,5 %
Celkem	100 %

Zdroj: MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]

Ukazatel S – sociální stipendia

Tato část příspěvku se vypočítá jako „*součin výše stipendia stanovené v § 91 odst. 3 zákona o vysokých školách, a počtu studentů zjištěného v SIMS,³³ kteří prokázali nárok na toto stipendium potvrzením.*“³⁴ Stipendium je poskytováno na deset měsíců v roce. Student studující více studijních programů najednou, obdrží stipendium pouze jednou a to dle právních předpisů. Aby byl student zahrnut do výpočtu, musí:

- studovat ve standardní době akreditovaného studijního programu
- předložit žádost předepsaným způsobem

³³ Sdružené informace matrik studentů

³⁴ MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-2>

Ukazatel U – ubytovací stipendia

Příspěvek ukazatele U je vypočítán podílem částky stanovené prostřednictvím MŠMT ČR pro všechny vysoké školy na ubytovací stipendia, která je stanovena na základě velikosti rozpočtu pro daný rok a počtu studentů všech vysokých škol, kteří mají na toto stipendium nárok. Aby byl student zařazen do výpočtu, musí splnit podmínky:

- studovat v prezenční formě studia
- nepřekročit standardní dobu studia
- nemít místo trvalého bydliště v okrese, kde studuje

3.4.3 Charakteristika rozpočtu vysokého školství

Rozpočet vysokého školství neboli bilance příspěvků a dotací poskytovaných vysokým školám se člení na rozpočtové okruhy a ukazatele.

Rozpočtový okruh I je zaměřený na institucionální financování vysokých škol (ukazatele A, K), rozpočtový okruh II spojuje ukazatele zaměřené na podporu studentů formou stipendií nebo dotací (ukazatele C, J, S, U), rozpočtový okruh III je tvořen nástrojem podpory rozvoje vysokých škol (ukazatel I) a rozpočtový okruh IV obsahuje ukazatele zaměřené na mezinárodní spolupráci a další ukazatele (ukazatele D, F).³⁵

3.4.4 Financování veřejných vysokých škol

Hospodaření veřejných vysokých škol je závislé na předem schváleném rozpočtu, který se sestavuje na kalendářní rok. Škola může získat finanční prostředky z veřejných rozpočtů pomocí příspěvků nebo dotací, které uděluje na základě ukazatelů Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Důležitým bodem a zároveň výzvou se stalo zvýšení soukromých prostředků, tedy příjmů z vlastní činnosti veřejných vysokých škol. Cílem MŠMT je udržet současnou strukturu veřejných zdrojů rozpočtu a zvyšovat prostředky z nestátních zdrojů.

---

³⁵ MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-2>

V souvislosti se soukromými zdroji se jedná především o zavedení školného a poplatků studentů VVŠ za překročení standardní doby studia.

Celkové příjmy VVŠ lze rozřadit do kategorií:³⁶

- ze státního rozpočtu – příspěvky, dotace
- výzkum, experimentální vývoj a inovace – podpora
- studium – poplatky spojené se studiem, školné
- majetek a doplňkové činnosti – výnosy
- ze státního nebo veřejných rozpočtů – jiné příjmy
- z darů a dědictví – příjmy

3.4.5 Financování státních vysokých škol

Státní vysoké školy nemají právní subjektivitu a vysokoškolská samospráva je u nich omezena. Financování státní vojenské vysoké školy je realizováno z rozpočtu Ministerstva obrany ČR, kdežto financování státní policejní vysoké školy z rozpočtu Ministerstva vnitra ČR. Obě tyto školy mohou být financovány také prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a to v podobě příspěvků a dotací předem vymezené oblasti:

- příspěvek na podporu výzkumu, pro vzdělávací, vědeckou a uměleckou tvůrčí činnost a na experimentální vývoj a inovace dané zvláštním právním předpisem
- dotace na rozvoj vysoké školy (ubytování a stravování studentů)

3.4.6 Financování soukromých vysokých škol

Soukromé vysoké školy fungují především jako společnosti s ručením omezeným, obecně prospěšné společnosti nebo akciové společnosti. Tato právnická osoba pak musí získat státní souhlas, aby mohla účinkovat v oblasti vysokého školství. SVŠ je zavázána si zabezpečit dostatečné finanční prostředky nutné pro její působení ve všech oblastech a to podle vysokoškolského zákona. Především jsou tedy soukromé vysoké školy financovány

---

³⁶ MŠMT ČR: Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>

z vlastních zdrojů. Tyto zdroje zahrnují hlavně školné od studentů. SVŠ mohou získat i dotace z veřejného rozpočtu.³⁷

Rozhodné faktory pro výši udělení dotace:³⁸

- počet studentů a dosažené výsledky ve vzdělávací, výzkumné, vědecké, vývojové, umělecké či další tvůrčí činnosti a jejich náročnosti
- typ akreditovaných studijních programů a jejich náročnost
- dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol vypracovaný ministerstvem
- dlouhodobý záměr soukromé vysoké školy

Příjmy lze rozdělit podle kategorií:³⁹

- spojené se studiem – školné a poplatky
- ze státního rozpočtu, především na ubytování a stravování studentů – dotace
- příjmy z vlastních aktivit a případně výnosy z majetku
- ze státního rozpočtu územně správních celků, ze státních fondů, z Národního fondu
- sponzorské dary, dědictví
- dotace od zřizovatele

3.4.7 Školné

Ve výši a podobě školného na vysokých školách dochází v zemích OECD⁴⁰ v posledních letech k významným změnám. Změny jsou vyvolány jak expanzí počtu studentů a s tím spojenými problémy s financováním jejich studia z veřejných rozpočtů, tak tlakem na zavádění či zvyšování školného, který byl umocněn ekonomickou krizí po roce 2008. Ta nejen prohloubila problémy veřejných rozpočtů, ale mnohem intenzivněji také nastoluje otázky relevance a efektivnosti vysokoškolského vzdělávání.⁴¹

---

³⁷ URBÁNEK, V. Financování vysokého školství

³⁸ MŠMT ČR: Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>

³⁹ ADÁMKOVÁ, P. Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu

⁴⁰ Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj – ČR členem od roku 1995

⁴¹ Vysoké školství ve světě: Školné na vysokých školách v zemích OECD [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://vsmonitor.wordpress.com/2014/09/03/skolne-na-vysokych-skolach-v-zemich-oecd/>

Výraznější příliv soukromých zdrojů do systému je možno zajistit formou školného s možností odloženého a kontingenčního splácení. V žádné z evropských zemí nedosahuje příliv soukromých zdrojů od firem výraznějšího podílu na financování a nelze tak očekávat, že v České republice by to mohlo být jinak. *„Školné posílí racionalitu a zodpovědnost při rozhodování studentů a škol, začne hrát dosud chybějící a přitom velice důležitou roli cenového informačního signálu. Informační role je zásadní pro funkčnost zpětnovazebních regulačních mechanismů, které vedou ke zvyšování produktivní a alokační efektivnosti systému.“*⁴² Na základě toho je možné očekávat, že přínosy vhodně zavedeného školného převýší případné negativní dopady a technické problémy.

Po vzoru skandinávských a dalších zemích je doporučeno převést nepřímou podporu studenta na přímou (forma studijních grantů, půjček a cílených sociálních stipendií). Tato přímá finanční podpora státu by měla studentům finančně napomáhat a to bez ohledu na ekonomickou situaci nebo ochotu rodičů studium finančně podpořit. Toto zavedení všeobecné přímé finanční podpory formou půjček umožní zapojit soukromé zdroje formou odloženého školného, aniž by došlo ke snížení dostupnosti vzdělání. Bylo by však nutné doprovázet kroky posilující zodpovědnost studentů a škol – školné, důslednější aplikování normativního financování, kvalitnější vnitřní a vnější sledování kvality, posílení transparentnosti procesů a především výsledků vzdělávání.⁴³

Navyšování počtu financovaných normativních studentů by mělo vést k odražení výrazných rozdílů v převisech poptávky na různých školách. Toto navyšování by mělo vycházet ze situace v předchozím období – ze schopností školy dosahovat počtu studentů při školném blízkém stropům a při zajištění přiměřené míry úspěšného dokončování studia. *„Tím se oslabí dosavadní princip numerus clausus, který nedostatečně odráží nerovnoměrnost mezi nabídkou škol a poptávkou uchazečů. Růst vzdělávací nabídky tak bude směřován preferenčně tam, kde bude poptávka uchazečů výrazněji převyšovat nabídku.“*⁴⁴

---

⁴² MATĚJŮ, P a kol. Bílá kniha terciárního vzdělávání

⁴³ MATĚJŮ, P a kol. Bílá kniha terciárního vzdělávání

⁴⁴ MATĚJŮ, P a kol. Bílá kniha terciárního vzdělávání

3.4.8 Systém finanční pomoci studentům

Pokud budou muset studenti v budoucnu za své vzdělání platit školné, je důležité, aby byl nejprve vytvořen účelný fungující systém ve formě různých grantů, stipendií či studentských půjček. O této problematice je psáno v Bílé knize terciárního vzdělávání, kde se mimo jiné uvádí systém finanční pomoci studentům rozdělený do třech pilířů:⁴⁵

První pilíř – studijní granty a stipendia. Finance na vyplacení tohoto studijního grantu by vycházely z převedení úlev na dani, které rodiče využívají prostřednictvím vyživování nezaopatřeného dítěte (studenta), do systému všeobecné finanční podpory. V případě, že by student nesplňoval studijní povinnosti nebo si prodlužoval délku studia (nad standardní délku), mohl by využít tento grant jako vratnou sociální pomoc (půjčku). V Bílé knize je zdůrazněna i nutnost zvýšení efektivity administrace sociálních stipendií. Jako další možnost přilepšení pro studenty se zde uvádí příspěvek na bydlení.

Druhý pilíř – státem poskytované nízko úročené půjčky. Sloužily by především pro částečné pokrytí životních nákladů studentů.

Třetí pilíř – zvýhodnění příležitostné práce studentů prostřednictvím osvobození od placení zdravotního a sociálního pojištění do určitého limitu.

3.4.9 Stipendia

Stipendium je finanční podpora pro studenty. Vysoká škola nebo fakulta rozhoduje o přiznání stipendia a to dle stipendijního řádu. Jedná se o částku, která pokud náleží studentovi, je hrazena z dotací nebo příspěvků. Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách nabízí jednotlivým studentům VŠ různé druhy stipendií.

Prospěchové stipendium

Prospěchové stipendium nemusí vyplácet každá vysoká škola a podmínky pro udělení stipendia studentům jsou pouze v její kompetenci. Základní podmínkou pro přiznání prospěchového stipendia je prospěch studenta. Nárok na toto stipendium mohou

---

⁴⁵ MATĚJŮ, P a kol. Bílá kniha terciárního vzdělávání

uplatnit zpravidla premianti ročníku, jelikož průměr známek se musí pohybovat těsně nad 1,0 (přesná hranice je v kompetenci každé vysoké školy). Výše stipendia je v rozmezí od pár stokorun až po několik tisíc korun za rok. Vyplácení může mít formu opakujících se dávek (měsíčně, čtvrtletně) nebo může být vypláceno jako jednorázový příspěvek.⁴⁶

Sociální stipendium

Sociální stipendium se přiznává na základě nároku studenta na přídavek na dítě, jestliže rozhodný příjem v rodině zjišťovaný pro účely přídavku na dítě nepřevyšuje součin částky životního minima rodiny a koeficientu 1,5. Stipendium se přiznává na deset měsíců v akademickém roce (standartní doba studia) ve výši 1 620 Kč. Aby měl student nárok na přiznání stipendia, musí si o něj zažádat a prokázat se písemným potvrzením orgánem státní sociální podpory. Pro nabytí stipendia musí být student zapsaný v prezenční formě studia. Studenti, kteří studují v kombinované či distanční formě o toto stipendium žádat nemohou.⁴⁷

V **novele vysokoškolského zákona**, která byl schválena na začátku roku 2016, je ujednáno sociální stipendium ve výši 2 480 Kč měsíčně. Tato částka odpovídá jedné čtvrtině výše základní sazby minimální mzdy za měsíc, výše stipendia se zaokrouhluje na celé desetikoruny nahoru.⁴⁸

Ubytovací stipendium

System ubytovacích stipendií byl v ČR zaveden 1. října 2005, kdy byla dokončena reforma financování ubytování. Přiznání ubytovacího stipendia podléhá stipendijnímu řádu konkrétní vysoké školy. Ministerstvo každoročně vymezuje rozhodná kritéria pro přiznání ubytovacího stipendia jednotlivými vysokým školám.

---

⁴⁶ Studentskefinance.cz: Druhy stipendií v ČR: Prospěchové, sociální, ubytovací [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://student.finance.cz/stipendium-skolne/stipendia-cr/druhy/>

⁴⁷ Tamtéž

⁴⁸ MŠMT ČR: Poslanci schválili novelu vysokoškolského zákona [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/poslanci-schvalili-novelu-vysokoskolskeho-zakona>

Student pro přiznání ubytovacího stipendia musí:⁴⁹

- studovat bakalářský, magisterský nebo doktorský studijní program v prezenční formě studia
- studovat standardní dobu studia v probíhajícím studijním programu
- mít místo trvalého pobytu mimo okres, v němž je místo jeho studia
- mít místo trvalého pobytu mimo území hlavního města Prahy, je-li místo jeho studia na území hlavního města Prahy

Od roku 2006 mají nárok na ubytovací stipendium i studenti soukromých vysokých škol. Podmínky pro přiznání stipendia jsou až na specifika SVŠ stejná jako u VVŠ.

Neziskové organizace poskytující stipendia

V České republice existují organizace mající zájem obecně podporovat populaci v tíživé životní situaci. Součástí těchto organizací je i podpora studentů ve formě stipendií na oblast vzdělávání. Jedná se především o:⁵⁰

- Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové
- Vzdělávací nadace Jana Husa
- Nadační fond manželů Livie a Václava Klausových

---

⁴⁹ Studentskefinance.cz: Druhy stipendií v ČR: Prospěchové, sociální, ubytovací [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://student.finance.cz/stipendium-skolne/stipendia-cr/druhy/>

⁵⁰ Studentskefinance.cz: Stipendia v České republice [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://student.finance.cz/stipendium-skolne/stipendia-cr/>

4 Praktická část

4.1 Charakteristika zvolených vysokých škol

Hlavním cílem této bakalářské práce je porovnání systémů financování u dvou vybraných veřejných vysokých škol v České republice. Vybranými vysokými školami jsou Česká zemědělská univerzita v Praze a Vysoká škola ekonomická taktéž se sídlem v Praze.

Jak již bylo zmíněno, obě vybrané školy jsou veřejnými vysokými školami a obě jsou univerzitního typu. Dále mají společné to, že jsou financovány z veřejných rozpočtů, tedy ze státního rozpočtu, z kapitoly 333 MŠMT. Vybrané vysoké školy mají stejný počet fakult, ačkoli Česká zemědělská univerzita disponuje větším počtem studentů i větším počtem akreditovaných studijních programů. Na základě tohoto faktu, je stanoven předpoklad: „Vysoká škola s vyšším počtem studentů obdrží v rámci financování z veřejných zdrojů více finančních prostředků u všech porovnávaných ukazatelů.“ Důležitým faktorem ale je, že rozpočtové ukazatele se nezaměřují pouze na počty studentů, ale např. i na kvalitu akreditovaných studijních programů, úroveň mezinárodní spolupráce dané školy nebo na dalších rozvojových a doplňkových programech vysokých škol.

4.1.1 Česká zemědělská univerzita

Česká zemědělská univerzita v Praze (ČZU) je veřejná vysoká škola univerzitního typu, která má sídlo v Praze – Suchdole. V roce 2016 slavila 110. výročí. ČZU se v souladu se svým statutem člení na šest fakult, vysokoškolské ústavy, školní zemědělské podniky a další součásti. V současné době je rektorem univerzity prof. Ing. Jiří Balík, CSc., dr. h. c.⁵¹

---

⁵¹ Česká zemědělská univerzita v Praze, O ČZU [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://www.czu.cz/cs/r-7210-o-czu>

Historie

Pokud pomineme historii zemědělských a přírodovědných oborů na Univerzitě Karlově, historie ČZU začíná v roce 1906, kdy byl zřízen čtyřletý zemědělský obor při České vysoké škole technické. Děkanem se stal biolog, profesor Jaroslav Stoklasa. V roce 1920 vznikla Vysoká škola zemědělského a lesního inženýrství při Českém vysokém učení technickém (ČVUT). V té době škola sídlila v Havlíčkových sadech. V roce 1936 se přestěhovala do nově postavených budov v Dejvicích.⁵²

Nezávislá Vysoká škola zemědělská v Praze vznikla 8. července 1952 a do roku 1959 se transformovala. Od roku 1952 bylo na škole zavedeno pětileté studium. V první polovině 60. let došlo k přestěhování školy do nově budovaného areálu v Praze – Suchdole, vznikla tzv. škola amerického typu.⁵³ Rok 1961 odstartoval výuku na čtvrté fakultě školy v Českých Budějovicích. V dnešní době je tato fakulta součástí Jihočeské univerzity.⁵⁴

V roce 1964 se z lesnické fakulty stal Vědecký lesnický ústav. Lesnická fakulta byla opět obnovena v roce 1990. Po uplynutí několika let se přestěhovala do nově postavené budovy v areálu, který byl původně navržen jako odborné pracoviště Agronomické fakulty.⁵⁵

Od roku 1993 bylo zavedeno i zvláštní tříleté bakalářské studium a v roce 1995 byl změněn název na **Česká zemědělská univerzita** v Praze. V roce 2007 Lesnická fakulta zanikla a místo ní vznikly dvě nové fakulty – Fakulta životního prostředí a Fakulta lesnická a dřevařská. V roce 2013 se Institut tropů a subtropů transformoval rozhodnutím akademického senátu ČZU v Praze na Fakultu tropického zemědělství.⁵⁶

---

⁵² Česká zemědělská univerzita v Praze, O ČZU [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://www.czu.cz/cs/r-7210-o-czu>

⁵³ škola, kde jsou všechny fakulty, koleje i další zařízení na jednom místě

⁵⁴ Česká zemědělská univerzita v Praze, O ČZU [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://www.czu.cz/cs/r-7210-o-czu>

⁵⁵ Tamtéž

⁵⁶ Tamtéž

Vedení vysoké školy

V tabulce je uvedeno vedení České zemědělské univerzity v Praze v roce 2015.

Tabulka 2 Vedení České zemědělské univerzity

prof. Ing. Jiří Balík, CSc., dr. h. c.	Rektor
doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.	prorektor pro mezinárodní vztahy a 1. prorektor
prof. Mgr. Ing. Markéta Sedmíková, Ph.D.	prorektorka pro vědu a výzkum
Ing. Petr Zasadil, Ph.D.	prorektor pro pedagogickou činnost
doc. Ing. Petr Heřmánek, Ph.D.	prorektor pro školní podniky a vnější vztahy
doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.	prorektor pro strategii a informační systémy
Ing. Jana Vohralíková	Kvestorka
JUDr. František Janouch	Kancléř

Zdroj: *Česká zemědělská univerzita v Praze O ČZU - Oficiální dokumenty - Výroční zprávy* [online] – vlastní zpracování

4.1.2 Vysoká škola ekonomická

Vysoká škola ekonomická v Praze (VŠE) je největší veřejnou vysokou školou ekonomickou v ČR. Škola je vysoce hodnocena ve většině zemí světa. Je školou univerzitního typu. VŠE se člení na šest fakult. V současné době je rektorkou univerzity prof. Ing. Hana Machková, CSc.⁵⁷

Historie

Vysoká škola obchodní v Praze (VŠO) byla zřízena v roce 1919. K jejímu uzavření nacisty došlo společně s uzavřením ostatních českých vysokých škol v roce 1939. Činnost VŠO byla obnovena s koncem války v roce 1945. Po komunistickém převratu v roce 1948 byla přejmenována na Vysokou školu věd hospodářských (VŠVH). Již v roce 1949 byla VŠVH zrušena. Posléze se zřídila Vysoká škola politických a hospodářských věd (VŠPHV).⁵⁸

⁵⁷ VŠE: Profil školy [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/kategorie/3393>

⁵⁸ VŠE: Centrum pro dějiny [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://dejiny.vse.cz/>

VŠPHV se v roce 1952 zrušila prostřednictvím vládního nařízení a to s platností od 1. září 1953, její Hospodářská fakulta se měla přeměnit na samostatnou **Vysokou školu ekonomickou**. Po ročních přípravách zahájila 1. září činnost Vysoká škola ekonomická. Její součástí bylo pět fakult: Všeobecně ekonomická, Výrobně ekonomická, Vnitřního obchodu (brzy přejmenovaná na Fakultu vnitřního a zahraničního obchodu), Financí a úvěru a Fakulta statistiky.⁵⁹

V roce 1959 po reorganizaci měla VŠE čtyři fakulty: Fakultu politické ekonomie (vznikla sloučením Fakulty financí a úvěru, Fakulty statistiky a Fakulty všeobecně ekonomické), Fakultu výrobně ekonomickou, Fakultu obchodní (dříve Fakulta vnitřního a zahraničního obchodu, dále jen obor vnitřního resp. zahraničního obchodu), Institut národohospodářského plánování.⁶⁰

Mezi lety 1990 - 1991 došlo k celkové přeměně VŠE, ta byla spojená s rozsáhlými personálními změnami, kdy v obsahu studia došlo k zásadním změnám. Na základě nového vysokoškolského zákona proběhly první volby akademických senátů a akademických funkcionářů. Vzniklo pět nových fakult: Fakulta financí a účetnictví, Fakulta mezinárodních vztahů, Fakulta podnikohospodářská, Fakulta informatiky a statistiky a Fakulta národohospodářská a v roce 1998 se stala součástí VŠE šestá fakulta – Fakulta managementu v Jindřichově Hradci.⁶¹

---

⁵⁹ VŠE: Centrum pro dějiny [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://dejiny.vse.cz/>

⁶⁰ Tamtéž

⁶¹ Tamtéž

Vedení vysoké školy

V tabulce je uvedeno vedení Vysoké školy ekonomické v Praze v roce 2015.

Tabulka 3 Vedení Vysoké školy ekonomické

prof. Ing. Hana Machková, CSc.	rektorka
doc. Ing. Jakub Fischer, Ph.D.	prorektor pro strategii, statutární zástupce
prof. Ing. Petr Musílek, Ph.D.	prorektor pro vědu a výzkum
doc. Ing. Petr Dvořák, Ph.D.	prorektor pro studijní a pedagogickou činnost
doc. Ing. Jiří Hnilica, Ph.D.	prorektor pro mezinárodní vztahy a informační systémy
Ing. Libor Svoboda	kvestor
RNDr. Karel Nenadál	ředitel Výpočetního centra
Ing. Alena Jarkovská	kancléřka

Zdroj: *VŠE: Výroční zprávy* [online] – vlastní zpracování

4.2 Počty studentů vybraných škol v roce 2015

V tabulce je zobrazen počet studentů obou vysokých škol. Do celkového počtu je u obou vysokých škol zahrnuto šest fakult a u ČZU ještě institut vzdělávání, a u VŠE celoškolské pracoviště.⁶² VŠE má oproti ČZU možnost i magisterského studia bez návaznosti na dané studované bakalářské obory.

Tabulka 4 Počty studentů vybraných VŠ v roce 2015

	ČZU	VŠE
Celkový počet studentů	19 790	16 761
z toho bakalářské studium	12 219	9 030
z toho prezenční forma	9 189	8 539
z toho kombinovaná forma	3 030	491
z toho magisterské studium	0	4
z toho navazující magisterské studium	6 806	6 966
z toho prezenční forma	4 411	6 464
z toho kombinovaná forma	2 395	502
z toho doktorské studium	765	761

Zdroj: *Česká zemědělská univerzita v Praze O ČZU - Oficiální dokumenty – Výroční zprávy* [online], *VŠE: Výroční zprávy* [online] – vlastní zpracování

⁶² studium mimo fakulty

4.3 Srovnání financování z veřejných zdrojů – 2015

Rozpočet vysokého školství představuje jakousi rozvahu příspěvků a dotací, které jsou uděleny vysokým školám v závislosti na splněných stanovených pravidlech. Rozpočet zahrnuje čtyři rozpočtové okruhy, v nichž je dále vymezeno deset základních ukazatelů – viz kapitola 3.4.2.

4.3.1 Rozpočtový okruh I

Rozpočtový okruh I se charakterizuje jako institucionálním financování vysokých škol a je ovlivněn rozsahem a ekonomickou náročností výkonů vysokých škol a jejich kvalitou. Finanční prostředky jsou přidělovány ve formě příspěvků. Do tohoto okruhu patří ukazatele A a K:⁶³

- Ukazatel A – počet studentů ve studijních programech
- Ukazatel K – kvalita a výkon

Ukazatelé jsou dále charakterizovány v kapitole 3.4.2.

Tabulka 5 Rozpočtový okruh I

	ČZU	VŠE	Celkem VVŠ
Ukazatel A	657 899 000 Kč	445 451 000 Kč	11 780 683 000 Kč
% A	5,58 %	3,78 %	100 %
Ukazatel K	163 324 000 Kč	139 972 000 Kč	3 866 915 000 Kč
% K	4,22 %	3,62 %	100 %
Celkem RO I	821 223 000 Kč	585 423 000 Kč	15 647 598 000 Kč

Zdroj: MŠMT ČR: *Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2015* [online] – vlastní zpracování

⁶³ MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-2>

Na ukazateli A bylo v roce 2015 vyčleněno 11 780 683 tis. Kč z celkového rozpočtu. V případě tohoto ukazatele získala ČZU 657 899 tis. Kč a VŠE 445 451 tis. Kč. Rozdílné hodnoty jsou v tomto případě ovlivněny odlišným počtem studentů vybraných škol. VŠE přijímá ke studiu méně studentů než ČZU – viz TABULKA 4 POČTY STUDENTŮ VYBRANÝCH VŠ V ROCE 2015.

Na ukazatel K bylo v roce 2015 vyčleněno z celkového rozpočtu 3 866 915 tis. Kč. Ukazatel K je zaměřen na kvalitu a výkon akreditovaných studijních programů. ČZU má celkem 117 akreditovaných studijních programů, což je o 28⁶⁴ programů více než má k dispozici VŠE, hodnota ukazatele K je proto vyšší u ČZU a činí 163 324 tis. Kč.

V rámci rozpočtového okruhu I bylo přiděleno více finančních prostředků České zemědělské univerzitě. Důvodem je především rozpočet ukazatele A, který je závislý na celkovém počtu studentů akreditovaných studijních programů. Tímto byl potvrzen předpoklad, že vyšší finanční prostředky obdržela škola s vyšším počtem studentů.

4.3.2 Rozpočtový okruh II

Rozpočtový okruh II je orientován na studenty, podporuje je ve formě příspěvků a dotací. Do tohoto okruhu patří ukazatele C, J, S a U:⁶⁵

- Ukazatel C – stipendia pro studenty doktorských studijních programů
- Ukazatel J – dotace na stravování studentů
- Ukazatel S – sociální stipendia
- Ukazatel U – ubytovací stipendia

Ukazatelé jsou dále charakterizovány v kapitole 3.4.2.

---

⁶⁴ VŠE má k dispozici 89 akreditovaných studijních programů

⁶⁵ MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-2>

Tabulka 6 Rozpočtový okruh II

	ČZU	VŠE	Celkem VVŠ
Ukazatel C	46 728 000 Kč	23 677 000 Kč	1 070 000 000 Kč
% C	4,37 %	2,21 %	100 %
Ukazatel J	4 924 000 Kč	5 826 000 Kč	147 407 000 Kč
% J	3,34 %	3,95 %	100 %
Ukazatel S	1 670 000 Kč	535 000 Kč	43 000 000 Kč
% S	3,88 %	1,24 %	100 %
Ukazatel U	43 033 000 Kč	43 567 000 Kč	776 966 000 Kč
% U	5,54 %	5,61 %	100 %
Celkem RO II	96 355 000 Kč	73 605 000 Kč	2 037 373 000 Kč

Zdroj: MŠMT ČR: *Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2015* [online] – vlastní zpracování

Vzhledem k faktu, že obě vybrané vysoké školy jsou univerzitního typu, ukazatel C nemá v žádném z případů hodnotu 0. V rámci ukazatele C bylo poskytnuto z celkového rozpočtu 1 070 000 tis. Kč v roce 2015. Vyšší částku obdržela Česká zemědělská univerzita, ačkoli má oproti VŠE menší počet doktorských programů, ČZU má však větší počet studentů na daných programech – viz TABULKA 7 DOKTORSKÉ STUDIUM.

Tabulka 7 Doktorské studium

	ČZU	VŠE
počet studijních programů	18	42
počet studentů s nárokem na stipendium	523	265

Zdroj: MŠMT ČR: *Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2015* [online] – vlastní zpracování

Ukazatel J přiděluje dotace na stravování studentů, ČZU bylo poskytnuto 4 924 tis. Kč na 274 324 jídel v menze (teplých i studených). VŠE mělo k dispozici 5 826 tis. Kč na 324 567 jídel v menze. Poskytnuté finanční prostředky jsou tedy vyšší u VŠE a to i přesto, že ČZU má větší počet studentů.

Prostřednictvím ukazatele S bylo poskytnuto 43 000 tis. Kč v roce 2015. Pro studenty ČZU v celkové hodnotě 1 670 tis. Kč pro 133 studentů, pro studenty VŠE v celkové hodnotě 535 tis. Kč pro 51 studentů. Větší množství finančních prostředků tak

získalo ČZU, čemuž napovídal celkově větší počet studentů a větší počet studentů s nárokem na sociální stipendium.⁶⁶

Prostřednictvím ukazatele U bylo přiděleno v případě ČZU 43 033 tis. Kč jako příspěvek na ubytování pro 7 969 studentů a v případě VŠE se jedná o částku 43 567 tis. Kč pro 8 068 studentů. Přidělené sumy jsou si hodně podobné a to díky téměř srovnatelnému počtu studentů s nárokem na ubytovací stipendium.⁶⁷

V rámci rozpočtového okruhu II bylo přiděleno více finančních prostředků České zemědělské univerzitě. Důvodem je zejména rozpočet ukazatele C z důvodu většího počtu studentů v doktorských studijních programech na ČZU a to navzdory tomu, že má ČZU menší počet akreditovaných doktorských studijních programů než VŠE. Tímto byl potvrzen předpoklad, že vyšší finanční prostředky obdržela škola s vyšším počtem studentů.

4.3.3 Rozpočtový okruh III

Rozpočtový okruh III obsahuje nástroje podpory rozvoje vysokých škol a rozvojových projektů. Tento okruh zahrnuje ukazatel I:⁶⁸

- Ukazatel I – rozvojové programy ministerstva (příspěvek)

Ukazatel je dále charakterizován v kapitole 3.4.2.

Tabulka 8 Rozpočtový okruh III

	ČZU	VŠE	Celkem VVŠ
Ukazatel I	53 153 000 Kč	47 500 000 Kč	1 035 002 000 Kč
% I	5,14 %	4,59 %	100 %
Celkem RO III	53 153 000 Kč	47 500 000 Kč	1 035 002 000 Kč

Zdroj: MŠMT ČR: *Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2015* [online] – vlastní zpracování

⁶⁶ nárok na sociální stipendium je upraven prostřednictvím odst. 2 a 3 § 91 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, a prostřednictvím § 17 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

⁶⁷ dle stipendijních řádů jednotlivých VŠ

⁶⁸ MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-2>

Prostřednictvím ukazatele I bylo ČZU poskytnuto 53 153 tis. Kč a VŠE 47 500 tis. Kč. Na své rozvojové programy tak získala Česká zemědělská univerzita víc prostředků. Vyhlášení rozvojových programů i výsledky výběrového řízení jsou uveřejněny na internetových stránkách ministerstva.

V rámci rozpočtového okruhu III bylo přiděleno více finančních prostředků České zemědělské univerzitě. Tímto byl potvrzen předpoklad, že vyšší finanční prostředky obdržela škola s vyšším počtem studentů.

4.3.4 Rozpočtový okruh IV

Rozpočtový okruh IV je zaměřen na oblast mezinárodní spolupráce vysokých škol. Finanční prostředky jsou poskytovány ve formě dotací a příspěvků. Tento okruh zahrnuje ukazatelé D a F:⁶⁹

- Ukazatel D – mezinárodní spolupráce
- Ukazatel F – fond vzdělávací politiky

Ukazatelé jsou dále charakterizovány v kapitole 3.4.2.

Tabulka 9 Rozpočtový okruh IV

	ČZU	VŠE	Celkem VVŠ
Ukazatel D	12 720 000 Kč	11 690 000 Kč	250 000 000 Kč
% D	5,09 %	4,68 %	100 %
Ukazatel F	4 084 000 Kč	2 722 000 Kč	215 995 000 Kč
% F	1,89 %	1,26 %	100 %
F ₁ – vzdělávání seniorů	1 821 000 Kč	1 642 000 Kč	22 000 000 Kč
F ₂ – studenti se spec. potřebami	2 263 000 Kč	1 080 000 Kč	51 300 000 Kč
Celkem RO IV	16 804 000 Kč	14 412 000 Kč	465 995 000 Kč

Zdroj: MŠMT ČR: *Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2015* [online] – vlastní zpracování

⁶⁹ MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-2>

Finance pro podporu mezinárodní spolupráce jsou udělovány prostřednictvím ukazatele D. ČZU v roce 2015 obdržela 12 720 tis. Kč a VŠE 11 690 tis. Kč.

Skrz ukazatel F plynou finance do fondu vzdělávací politiky. ČZU pro rok 2015 získala celkových 4 084 tis. Kč. Z těchto prostředků byla přidělena částka 1 821 tis. Kč pro podporu financování nákladů na vzdělávání seniorů, vzdělávání probíhá na Univerzitách třetího věku. V rámci ukazatele F byla poskytnuta ještě dotace na financování zvýšených nákladů na studenty se specifickými potřebami. Tato částka na ČZU byla ve výši 2 263 tis. Kč. VŠE získala dotaci 1 642 tis. Kč na vzdělávání seniorů a 1 080 tis. Kč pro studenty se specifickými potřebami. ČZU byla poskytnuta vyšší částka F_1 z důvodu většího zastoupení účastníků Univerzity třetího věku a vyšší částka F_2 , jelikož má těchto studentů 70, což je o 46 studentů více než na VŠE – viz TABULKA 10 DOPLNĚNÍ K UKAZATELI F. S tím samozřejmě souvisejí vyšší náklady.

V rámci rozpočtového okruhu IV bylo přiděleno více finančních prostředků České zemědělské univerzitě. Ačkoliv se oba ukazatele rapidně neliší, větší rozdíl nastal u ukazatele F, konkrétně F_2 . Tímto byl potvrzen předpoklad, že vyšší finanční prostředky obdržela škola s vyšším počtem studentů – zejména počtu studentů se SP.

Tabulka 10 Doplnění k ukazateli F

	ČZU	VŠE
počet účastníků U3V ⁷⁰	5139	2544
počet studentů se SP	70	24

Zdroj: MŠMT ČR: *Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2015* [online] – vlastní zpracování

---

⁷⁰ Univerzita třetího věku

4.3.5 Celkové srovnání

Na základě předešlých výsledků komparativní analýzy byl stanoven předpoklad: „Vysoká škola s vyšším počtem studentů obdrží v rámci financování z veřejných zdrojů více finančních prostředků u všech porovnávaných ukazatelů.“ Tento předpoklad byl potvrzen ve všech rozpočtových okruzích i ukazatelích. Je ale zřejmé, že ne vždy záleží na počtu studentů, ale např. na kvalitě a počtu akreditovaných studijních programů, úrovni mezinárodní spolupráce dané školy nebo na dalších rozvojových a doplňkových programech vysokých škol.

Ve většině zkoumaných ukazatelích získala vyšší finanční obnos Česká zemědělská univerzita, dva z vybraných ukazatelů (konkrétně ukazatel J a U) vykazovaly větší finanční prostředky u Vysoké školy ekonomické. Důvodem byl u ukazatele J větší počet studentů, navštěvujících školní menzu a u ukazatele U větší počet studentů s nárokem na ubytovací stipendium. Opět byl tedy potvrzen daný předpoklad.

Tabulka 11 Celkové srovnání finančních prostředků z veřejných zdrojů

	ČZU	VŠE	Celkem VVŠ
Ukazatel A	657 899 000 Kč	445 451 000 Kč	11 780 683 000 Kč
Ukazatel K	163 324 000 Kč	139 972 000 Kč	3 866 915 000 Kč
Ukazatel C	46 728 000 Kč	23 677 000 Kč	1 070 000 000 Kč
Ukazatel J	4 924 000 Kč	5 826 000 Kč	147 407 000 Kč
Ukazatel S	1 670 000 Kč	535 000 Kč	43 000 000 Kč
Ukazatel U	43 033 000 Kč	43 567 000 Kč	776 966 000 Kč
Ukazatel I	53 153 000 Kč	47 500 000 Kč	1 035 002 000 Kč
Ukazatel D	12 720 000 Kč	11 690 000 Kč	250 000 000 Kč
Ukazatel F	4 084 000 Kč	2 722 000 Kč	215 995 000 Kč
Celkem	987 535 000 Kč	720 940 000 Kč	19 185 968 000 Kč
Celkem %	5,51%	3,76%	100%

Zdroj: MŠMT ČR: *Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2015* [online] – vlastní zpracování

4.4 Návrhy a opatření

Tato kapitola slouží k uvedení návrhů a opatření vedoucí ke zlepšení dosažených výsledků komparativní analýzy. Je rozdělena do čtyř částí podle rozpočtových okruhů. Navržené varianty opatření jsou určeny dvěma analyzovaným vysokým školám (ČZU a VŠE) a finančním prostředkům přidělených pomocí ukazatelů.

4.4.1 Návrhy a opatření pro rozpočtový okruh I

Ukazatel A

Bylo dosaženo následujících výsledků: Česká zemědělská univerzita získala 657 899 000 Kč a Vysoká škola ekonomická 445 451 000 Kč. Vysoké škole s vyšším počtem studentů byly přiděleny vyšší finanční prostředky. Vzhledem k tomu, že ukazatel A porovnává výkony vysokých škol s důrazem na počet studentů akreditovaných studijních programů, byl tento výsledek očekáván díky většímu počtu studentů navštěvujících ČZU.

Ve výpočtu ukazatele A je důležitým bodem nejen celkový přepočtený počet studentů na vysoké škole, ale i průměrný vážený koeficient ekonomické náročnosti, který se označuje jako KEN.⁷¹

Vzhledem k tomuto faktu pro zlepšení výsledků by bylo nutné zvýšit počty studentů, tedy zvýšit kapacitu přijímaných studentů do stávajících studijních programů. Bylo by také možné navýšit počet stávajících studijních programů na základě zjištění zájmu studentů a propagace na nižším stupni vzdělávání. Jednou z možností je také zvýšení náročnosti programů pomocí změny podmínek realizace zavedených studijních programů. Při prodlužování akreditace by ministerstvo takovýmto programům přidělilo vyšší KEN.

---

⁷¹ MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-2>

Ukazatel K

Jedná se o rozpočtový ukazatel hodnotící kvalitu a výkon vysokých škol. Výsledky srovnání jsou následující: Česká zemědělská univerzita získala 163 324 000 Kč a Vysoká škola ekonomická 139 972 000 Kč. Navzdory tomu, že výpočet není závislý na počtu studentů studujících ve studijních programech vysoké školy, získala větší finanční prostředky opět škola s vyšším počtem studentů.

U tohoto ukazatele je návrh opatření pro zvýšení finančních prostředků celkem složitý. Výpočet je ovlivněn dílčími indikátory, které jsou dále rozepsané v kapitole 3.4.2. Ty jsou hodnoceny podle důležitosti, nejvyšší hodnotu mají „výsledky výzkumu, vývoje a inovací“ a „zaměstnanost absolventů“. Pro zlepšení je tedy důležitá kvalitní podpora výzkumné činnosti na škole. Zaměstnanost absolventů závisí z velké části na aktuální poptávce na trhu. Většina vysokých škol nabízí studentům různé stáže a možnost praxe, tím se snaží absolventům eliminovat budoucí možné problémy. Hodnocení školy lze zlepšit také prostřednictvím indikátoru „kvalifikační struktury akademických pracovníků“, například zvýšením počtu zaměstnaných profesorů a docentů. Škola se může zapojit do větší podpory studentů pro výjezdy do zahraničí a také přijímat více studentů ze zahraničí. S tím je spojena propagace školy partnerských zahraničních škol.

4.4.2 Návrhy a opatření pro rozpočtový okruh II

Ukazatel C

Prostřednictvím tohoto ukazatele jsou poskytovány příspěvky na studenty doktorských studijních programů. Bylo dosaženo následujících výsledků: Česká zemědělská univerzita získala 46 728 000 Kč a Vysoká škola ekonomická 23 677 000 Kč. Výsledek je závislý na počtu studentů v doktorských programech, výsledek tudíž není překvapující.

Získání vyšší částky je tak možné pouze za předpokladu zvýšení studentů v akreditovaných doktorských studijních programech – například kladením většího důrazu na propagaci těchto programů, či zvýšení kapacity přijímaných studentů.

Ukazatel J

Prostřednictvím ukazatele J je vysokým školám poskytována dotace, která je dána podle vykázaného počtu hlavních jídel (studených i teplých) vydaných ve školních menzách. Bylo zjištěno: Česká zemědělská univerzita získala 4 924 000 Kč na 274 324 jídel v menze a Vysoká škola ekonomická 5 826 tis. Kč na 324 567 jídel v menze. Poskytnuté finanční prostředky jsou tedy větší u VŠE a to i přesto, že ČZU má větší počet studentů.

Tuto dotaci je možné zvýšit pouze zvýšením celkového množství vydaných hlavních jídel. Lze tedy například změnit nabídku jídel nebo snížit cenu jídel, aby bylo přilákáno více studentů. Menší změnu by mohlo ovlivnit i zvýšení počtu vydávaných teplých hlavních jídel místo studených hlavních jídel, jelikož u teplých jídel je stanoven vyšší koeficient u výpočtu celkové sumy dotace.

Ukazatel S

Ukazatel S zajišťuje sociální stipendia. Tato část příspěvku se vypočítá jako součin výše stipendia⁷² a počtu studentů zjištěných v SIMS,⁷³ kteří prokázali nárok na toto stipendium potvrzením. Na základě analýzy bylo zjištěno: Česká zemědělská univerzita získala 1 670 000 Kč a Vysoká škola ekonomická 535 000 Kč.

Navýšení ukazatele S by bylo možné v okamžiku navýšení počtu sociálně slabších studentů. Lze také zvýšit podporu těchto studentů jinak než financemi a zvýšit tak jejich zájem o studium na dané vysoké škole.

Ukazatel U

Tento ukazatel představuje poskytnutí finančního příspěvku vysokým školám na ubytování studentů. Na základě provedené analýzy bylo zjištěno: Česká zemědělská univerzita získala 43 033 000 Kč a Vysoká škola ekonomická 43 567 000 Kč.

---

⁷² dle § 91 odst. 3 zákona o vysokých školách

⁷³ sdružené informace matrik studentů

Částka je stanovená prostřednictvím MŠMT ČR a to dle velikosti rozpočtu pro daný rok a počtu studentů všech vysokých škol, kteří mají na toto stipendium nárok. Aby byl student zahrnut do výpočtu, musí:⁷⁴

- studovat v prezenční formě studia
- nepřekročit standardní dobu studia
- nemít místo trvalého bydliště v okrese, kde studuje

Škola může tento příspěvek navýšit především zvýšením počtu studentů, kteří pocházejí z jiných okresů. K tomu je nutné provést opatření zvyšující povědomí o vysoké škole v jiných částech ČR.

4.4.3 Návrhy a opatření pro rozpočtový okruh III

Ukazatel I

Pomocí ukazatele I poskytuje MŠMT dotace vysokým školám na uskutečnění projektů, na centralizované rozvojové projekty a dále poskytuje příspěvek na schválené institucionální plány. Projekty musí být zvoleny ve výběrovém řízení. Bylo zjištěno: Česká zemědělská univerzita obdržela 53 153 000 Kč a Vysoká škola ekonomická 47 500 000 Kč.

Pro získání vyšších finančních prostředků je nutná vyšší úspěšnost projektů a plánů dané vysoké školy ve vyhlášeném výběrovém řízení. Pro lepší vyhlídky úspěchu by bylo například vhodné více se zaměřit na hodnotné a odborné zpracování projektů.

---

⁷⁴ MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-2>

4.4.4 Návrhy a opatření pro rozpočtový okruh IV

Ukazatel D

Ukazatel D je zaměřen na podporu závazků z mezinárodních smluv. Výši těchto finančních prostředků ovlivňuje například rozsah vzdělávací činnosti vysokých škol a počet studujících cizinců. Na základě analýzy bylo zjištěno: Česká zemědělská univerzita získala 12 720 000 Kč a Vysoká škola ekonomická 11 690 000 Kč.

Zvýšení finančního ohodnocení daného ukazatele je možné například přes plnění závazků z mezinárodních smluv – navýšit počet studujících cizinců a to prostřednictvím propagace vysoké školy a především studia na dané vysoké škole v zahraničí, zejména u partnerských zahraničních vysokých škol. Další možností jak zvýšit finanční obnos ukazatele je v podpoře studentů v účasti v programech AKTION, CEEPUS A ERASMUS, neboť dotace na plnění těchto programů se odvíjí od počtu zúčastněných studentů.

Ukazatel F

Fond vzdělávací politiky má za úkol podporovat aktivity vysokých škol, které mají systémový charakter, a vytvořit rezervu pro případ neočekávaných a mimořádných událostí. Příspěvky jsou poskytnuty na podporu celoživotního vzdělávání seniorů a na podporu zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami. Výsledky analýzy jsou: Česká zemědělská univerzita obdržela 4 084 000 Kč a Vysoká škola ekonomická 2 722 000 Kč.

Pro navýšení finančních prostředků by bylo dobré věnovat pozornost především zvýšení a zkvalitnění nabídky studia pro vzdělávání seniorů i studentů se specifickými potřebami a přizpůsobit vzdělávací prostory a služby ve škole těmto studentům. Dalším bodem zlepšení by bylo přidat k nabídce studijních programů umělecké nebo pedagogické studijní programy, jelikož ty jsou nutnou součástí pro získávání této veřejné finanční podpory.

5 Závěr

Vysoké školství je v současnosti financováno ze dvou zdrojů – z veřejných složek státního rozpočtu, nebo ze soukromých zdrojů prostřednictvím finančních úhrad studentů. Vysoké školy veřejného typu v ČR mají financování zajišťováno především z veřejných zdrojů, konkrétně z kapitoly 333 Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Na začátku roku 2016 byla poslaneckou sněmovnou schválena novela vysokoškolského zákona. Ta kromě jiného přináší zavedení systému vnitřního a vnějšího hodnocení kvality vysokých škol a mění způsob udělování akreditací. Zákon zavádí možnost institucionální akreditace. Pomocí ní budou moci vysoké školy samostatně tvořit a realizovat studijní programy v jedné nebo více určených oblastech vzdělávání. Institucionální akreditaci budou moci využívat především velké vysoké školy po splnění všech stanovených podmínek.

Hlavním cílem této bakalářské práce byla analýza systému vysokoškolského studia v ČR a financování vysokých škol. Srovnání dvou vybraných vysokých škol ČZU a VŠE, na základě rozpočtových okruhů a ukazatelů. Toto srovnání bylo dosaženo pomocí komparativní metody, jejímž cílem bylo získat objektivní srovnání pomocí podkladů o rozpočtu VŠ uveřejňovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Tento cíl byl splněn.

Tato bakalářská práce byla rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část vymezuje základní pojmy z oblasti školství a strukturu vzdělávacího systému v České republice. Dále je zde podrobněji probrána problematika vysokých škol, krátké seznámení s jejich historií, dělení vysokých škol a hlavně jejich financování. V praktické části byla provedena komparativní analýza dvou vybraných veřejných vysokých škol na základě jejich získávání finančních prostředků ze státního rozpočtu a to prostřednictvím jednotlivých ukazatelů. Po interpretaci výsledků vyplývajících z prováděné analýzy jsou zde dále uvedeny návrhy a opatření na zlepšení situace vysokých škol v této zkoumané oblasti.

Hlavním zjištěním této bakalářské práce je, že ve všech rozpočtových ukazatelích získala vyšší finanční prostředky škola s vyšším počtem studentů. Ve většině případů to byla Česká zemědělská univerzita. Dva z vybraných ukazatelů (konkrétně ukazatel J a U)

vykazovaly větší finanční prostředky u Vysoké školy ekonomické a to navzdory celkově menšímu počtu studentů studujících na této vysoké škole. Důvodem byl u ukazatele J větší počet studentů, navštěvujících školní menzu a u ukazatele U větší počet studentů s nárokem na ubytovací stipendium. Výše celkové obdržené finanční sumy ze státního rozpočtu však není ovlivněna pouze celkovým počtem studentů, jak se nyní může zdát, ale i dalšími sledovanými znaky vysokých škol. Těmi jsou například kvalita akreditovaných studijních programů, úroveň mezinárodní spolupráce nebo další rozvojové a doplňkové programy vysokých škol. Hlavní navrhovaná opatření bakalářské práce jsou především zvýšení podpory a kladení důrazu právě na tyto výše jmenované znaky.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Knižní literatura

ADÁMKOVÁ, P. *Právní regulace financování školství, vědy a výzkumu*. Brno: Tribun EU, 2009. Knihovnicka.cz. ISBN 978-80-7399-677-2.

KALOUS, J., a VESELÝ, A. *Teorie a nástroje vzdělávací politiky*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1260-7.

KALOUS, J. a VESELÝ, A. *Vzdělávací politika České republiky v globálním kontextu*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1259-3.

MATĚJŮ, P. *Bílá kniha terciárního vzdělávání*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2009. ISBN 978-80-254-4519-8.

PODHRÁZKÝ, M. *Přehled judikatury z oblasti školství*. Praha: Wolters Kluwer, 2010. Judikatura (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-548-9.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., a MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.

SEVEROVÁ, L. a ŠRÉDL, K. *Znalostní ekonomika*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010. ISBN 978-80-213-2131-1.

SEVEROVÁ, L. *Znalostní ekonomika a vzdělávání v mezinárodním kontextu*. Davle: Kernberg, 2011. ISBN 978-80-87168-16-5.

URBÁNEK, V. *Financování vysokého školství*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1313-3.

VOMÁČKOVÁ, H. *České vysoké školy a veřejné finance*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 1998. ISBN 80-704-4226-3.

6.2 Internetové zdroje

Česká zemědělská univerzita v Praze, O ČZU [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://www.czu.cz/cs/r-7210-o-czu>

Česká zemědělská univerzita v Praze O ČZU - Oficiální dokumenty - Výroční zprávy [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://www.czu.cz/cs/r-7210-o-czu/r-7702-oficialni-dokumenty/r-7812-vyrocní-zpravy>

ČSÚ: Historie a vývoj vysokého školství - 1919 - 2008 [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/historie-a-vyvoj-vysokeho-skolstvi-n-i46po3jjgu>

EAGRI: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/ostatni/100064792.html>

MŠMT ČR: Poslanci schválili novelu vysokoškolského zákona [online]. [cit. 2017-03-03]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/poslanci-schvalili-novelu-vysokoskolskeho-zakona>

MŠMT ČR: Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám (k 02/15) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-2>

MŠMT ČR: Rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2015 [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/rozpis-rozpocet-vysokych-skol-na-rok-2015>

MŠMT ČR: Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vyrocní-zpravy-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavani-v-ceske-1>

MŠMT ČR: Základní informace [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/zakladni-informace>

Rumburské noviny: Systém vzdělávání v České republice [online]. 2001, **2001**(21) [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://rn.rumburk.cz/2001/12/06/system-vzdelavani-v-ceske-republice>

Studentskefinance.cz: Druhy stipendií v ČR: Prospěchové, sociální, ubytovací [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://student.finance.cz/stipendium-skolne/stipendia-cr/druhy/>

Studentskefinance.cz: Stipendia v České republice [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://student.finance.cz/stipendium-skolne/stipendia-cr/>

VŠE: Centrum pro dějiny [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://dejiny.vse.cz/>

VŠE: Profil školy [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/kategorie/3393>

VŠE: Výroční zprávy [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/kategorie/1745>

Vysoké školství ve světě: Školné na vysokých školách v zemích OECD [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <https://vsmonitor.wordpress.com/2014/09/03/skolne-na-vysokych-skolach-v-zemich-oecd/>

6.3 Zákony a vyhlášky

MŠMT ČR: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-c-561-2004-sb-o-predskolnim-zakladnim-strednim-vyssim>

MŠMT ČR: Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách [online]. [cit. 2017-02-25]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>